

АНОТАЦІЯ

Кривошеєв К.О. Адміністративно-правові засади діяльності єдиного правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку України. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право. – Сумський державний університет. – Суми, 2021.

Дисертаційна робота присвячена визначенню адміністративно-правових засад діяльності єдиного правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку України. Досліджено адміністративно-правовий механізм забезпечення фінансової безпеки України. Проведено аналіз адміністративно-правового статусу правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку України. Розкрито адміністративно-правовий механізм функціонування єдиного правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку України. Розроблено Концепцію реформування системи фінансової безпеки України.

Встановлено, що Україна визначена як держава з найслабшим рівнем фінансової безпеки в світі, у зв'язку із економічною кризою в державі, яка прямо вплинула на інвестиційний клімат, збільшення розміру державного боргу, зростання рівня корупції тощо. В ході дослідження обґрунтовано, що фінансова безпека – це законодавчо встановлений механізм (система) забезпечення сталого розвитку фінансової системи держави, діяльність якого направлена на збереження її цілісності та єдності. Систему фінансової безпеки держави утворюють: кредитно-банківська, бюджетна, податкова, боргова, грошово-валютна, страхова, фондово-інвестиційна безпеки та безпека небанківського фінансового сектору економіки.

В ході дисертаційного дослідження встановлено, що сучасна вітчизняна законодавча база не завжди може швидко реагувати на зміни в суспільстві, цим самим створюються прогалини та колізії в правовому регулюванні. Враховуючи дію всіх законодавчих актів щодо врегулювання питання фінансової безпеки запропоновано виокремити п'ять рівнів

правового регулювання: визначальний, основний, концептуальний, стратегічний, методичний. Кожен з цих рівнів базується на відповідних законодавчих актах, які у відповідній мірі утворюють систему правового регулювання даної сфери.

Визначено, що суб'єкти забезпечення фінансової безпеки держави – це суб'єкти фінансових відносин, діяльність яких спрямована на своєчасне виявлення, попередження, нейтралізацію та ліквідацію загроз фінансовій безпеці держави та проявляється через застосування системи інституційно-правових та організаційних заходів впливу, або є тими суб'єктами, які своїми діями реалізувати конституційне право на формування органів державної влади, діяльність яких в подальшому в тій чи іншій мірі буде направлена на забезпечення фінансової безпеки держави. При цьому, обґрунтовано, що правоохоронний орган, що забезпечує фінансову безпеку держави – це система державних органів, основним завданням діяльності яких є виконання функції правоохоронної діяльності у сфері публічних фінансів та фінансової безпеки, що полягає у гарантуванні такої безпеки та захисті прав, свобод і законних інтересів держави і населення.

Досліджено необхідність функціонування в Україні єдиного правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку держави, завданнями якого стануть: захист конституційних прав і свобод громадян; запобігання, попередження, виявлення, припинення кримінальних правопорушень у сфері публічних фінансів та забезпечення фінансової безпеки держави; здійснення оперативно-розшукові заходи, направлені на розслідування та розкриття кримінальних правопорушень у сфері публічних фінансів та забезпечення фінансової безпеки держави; здійснювати заходи, направлені на протидію кримінальним правопорушенням у сфері публічних фінансів та забезпечення фінансової безпеки держави; приймати участь у формуванні державної політики у сфері публічних фінансів та забезпечення фінансової безпеки держави. Запропоновано під адміністративно-правовим статусом правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку держави

розуміти систему суспільних відносин правоохоронного характеру, що визначається державою, шляхом закріплення в положеннях чинного законодавства завдання, функції, повноваження та відповідальність, котрі реалізуються через діяльність суб'єктів таких відносин.

Наголошено на важливості зарубіжного досвіду функціонування єдиного правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку держави. При цьому, використання іноземного досвіду допоможе не лише в інституційно-організаційному аспекті функціонування системи, а й в процесі розробки законодавчої бази. В ході дослідження розглянули досвід функціонування Фінансової гвардії Італії, Національної кримінальної агенції Великої Британії, Фінансової гвардії Румунії, Фінансової гвардії Румунії, Бюро Македонії, Фінансової поліції Хорватії, Фінансової поліції Австрії, Департаменту економічних розслідувань Казахстану, Державної служби боротьби з економічними злочинами Киргизстану, Слідчої служби Міністерства фінансів Грузії, Служби розслідування фінансових злочинів Литви та Служби державних доходів Республіки Латвії.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що дисертаційна робота є одним із перших в Україні досліджень, де обґрунтовується необхідність прийняття Концепції реформування системи фінансової безпеки України із визначенням змісту такої Концепції. Доведено, що завданнями Концепції реформування системи фінансової безпеки України є: 1) формування сучасної ефективної системи забезпечення економічної безпеки України; 2) запровадження нової ідеології функціонування єдиного правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку України як діяльності щодо забезпечення реалізації прав, свобод громадян, зміцнення демократичних інститутів, запобігання можливих зловживанням; 3) організація функціонування всієї системи правоохоронних та контролюючих органів на засадах реалізації завдань та функцій новоствореного правоохоронного органу; 4) побудова сучасної системи підготовки та перепідготовки кадрів, з метою забезпечення ефективної роботи єдиного

правоохоронного органу; 5) запровадження дієвої та ефективної системи державного та громадського контролю за діяльністю новоствореного правоохоронного органу.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес, зокрема, викладені в дисертації положення можуть бути використані у: науково-дослідній сфері – положення та висновки дисертації є основою для подальшої розробки адміністративно-правових засад діяльності єдиного правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку України (акт впровадження Сумського державного університету); навчальному процесі – при підготовці та проведенні лекцій, семінарських і практичних занять зі студентами з дисциплін «Адміністративне право», «Спеціальне адміністративне право», «Органу публічної влади та інститути громадянського суспільства» (акт впровадження Сумського державного університету); практичній діяльності – під час розробки пропозицій щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України та Кабінету Міністрів України, нормативно-правових актів міністерств; взаємодії та здійснення обміну інформації з органами державної влади; вжитті заходів для виявлення, аналізу та перевірки фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму (акт впровадження Головного управління ДФС у Сумській області).

Ключові слова: фінансова безпека, система фінансової безпеки України, правоохоронні органи, що забезпечують фінансову безпеку держави, єдиний правоохоронний орган, що забезпечує фінансову безпеку держави, адміністративно-правовий механізм функціонування єдиного правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку держави.

SUMMARY

Kryvosheiev K.O. Administrative and legal bases of activity of the single law enforcement agency providing financial safety of Ukraine. – Qualification scientific work on the rights of a manuscript.

The dissertation on competition of a scientific degree of doctor of philosophy on a specialty 081 – Law. – Sumy State University. – Sumy, 2021.

The dissertation is devoted to the definition of administrative and legal bases of activity of the single law enforcement agency, which provides financial security of Ukraine. The administrative and legal mechanism for ensuring the financial security of Ukraine has been studied. An analysis of the administrative and legal status of the law enforcement agency that ensures the financial security of Ukraine is performed. The administrative and legal mechanism of functioning of the single law enforcement body that ensures the financial security of Ukraine is revealed. The Concept of reforming the financial security system of Ukraine has been developed.

It is found out that Ukraine is defined as the country with the weakest level of financial security in the world, due to the economic crisis in the country, which directly affected the investment climate, increasing public debt, rising corruption, etc. In the course of the research it is substantiated that financial security is a legally established mechanism (system) of ensuring the sustainable development of the financial system of the state, the activity of which is aimed at preserving its integrity and unity. The system of financial security of the state is formed by: credit and banking, budget, tax, debt, monetary, insurance, stock and investment security and security of the non-banking financial sector of the economy.

In the course of the dissertation research it was established that the modern domestic legal framework can not always quickly react to changes in society, thus creating gaps and conflicts in legal regulation. Taking into account the effect of all legislative acts on the regulation of financial security, it is proposed to distinguish five levels of legal regulation: defining, basic, conceptual, strategic,

methodological. Each of these levels is based on the relevant legislation, which to the appropriate extent form a system of legal regulation in this area.

It is determined that the subjects of financial security of the state are the subjects of financial relations, whose activities are aimed at timely detection, prevention, neutralization and elimination of threats to financial security of the state and is manifested through the application of institutional, legal and organizational measures, or are the subjects whose actions exercise the constitutional right to form public authorities, whose activities in the future to some extent will be aimed at ensuring the financial security of the state. At the same time, it is substantiated that the law enforcement body that ensures the financial security of the state is a system of state bodies whose main task is to perform the function of law enforcement in the field of public finance and financial security, which is to ensure such security and protection of rights, freedoms and legal interests of the state and the population.

The necessity of functioning of a single law enforcement body in Ukraine is researched, which ensures the financial security of the state, the tasks of which will be: protection of constitutional rights and freedoms of citizens; prevention, detection, cessation of criminal offenses in the field of public finance and ensuring the financial security of the state; implementation of operational and investigative measures aimed at investigating and disclosing criminal offenses in the field of public finance and ensuring the financial security of the state; to take measures aimed at combating criminal offenses in the field of public finance and ensuring the financial security of the state; to take part in the formation of state policy in the field of public finance and ensuring the financial security of the state. It is proposed to understand the administrative and legal status of the law enforcement body, which ensures the financial security of the state, as a system of public relations of law enforcement nature, determined by the state, by enshrining in the current legislation the tasks, functions, powers and responsibilities of the subjects of such relations.

The importance of foreign experience in the functioning of a single law enforcement agency that ensures the financial security of the state is emphasized. At the same time, the use of foreign experience will help not only in the institutional and organizational aspect of the system, but also in the process of developing the legal framework. The study examined the experience of the Financial Guard of Italy, the National Criminal Agency of Great Britain, the Financial Guard of Romania, the Financial Guard of Romania, the Bureau of Macedonia, the Financial Police of Croatia, the Financial Police of Austria, the Department of Economic Investigations of Kazakhstan, the State Service for Combating Economic Crimes of Kyrgyzstan, the Investigation Service of the Ministry of Finance of Georgia, the Financial Crimes Investigation Service of Lithuania and the State Revenue Service of the Republic of Latvia.

The scientific novelty of the obtained results is that the dissertation is one of the first researches in Ukraine, which substantiates the need to adopt the Concept of reforming the financial security system of Ukraine with the definition of the content of such a Concept. It is proved that the tasks of the Concept of reforming the financial security system of Ukraine are: 1) formation of a modern effective system for ensuring the economic security of Ukraine; 2) introduction of a new ideology of the functioning of a single law enforcement body that ensures the financial security of Ukraine as an activity to ensure the realization of rights, freedoms of citizens, strengthening democratic institutions, preventing possible abuses; 3) organization of functioning of the whole system of law enforcement and controlling bodies on the basis of realization of tasks and functions of the newly created law enforcement body; 4) construction of a modern system of training and retraining, in order to ensure the effective operation of a single law enforcement agency; 5) introduction of an effective and efficient system of state and public control over the activities of the newly created law enforcement body.

The practical significance of the obtained results is that they are of both scientific-theoretical and practical interest, in particular, the provisions set out in the dissertation can be used in: research area – the provisions and conclusions of

the dissertation are the basis for further development of administrative and legal principles of a single law enforcement agency that ensures the financial security of Ukraine (the act of implementation of Sumy State University); educational process – in the preparation and conduct of lectures, seminars and practical classes with students in the disciplines “Administrative Law”, “Special Administrative Law”, “Public Authorities and Civil Society Institutions” (Act of Implementation of Sumy State University); practical activity – during the development of proposals for the improvement of legislative acts, acts of the President of Ukraine and the Cabinet of Ministers of Ukraine, normative legal acts of ministries; interaction and exchange of information with public authorities; taking measures to identify, analyse and verify financial transactions that may be related to the legalization (laundering) of proceeds from crime or terrorist financing (act of implementation of the Main Department of the State Fiscal Service of Ukraine in Sumy region).

Keywords: financial security, the financial security system of Ukraine, law enforcement agencies that ensure the financial security of the state, the single law enforcement agency that ensures the financial security of the state, administrative and legal mechanism for the functioning of a single law enforcement agency that ensures the financial security of the state.

Список публікацій здобувача:

1. Shatrava S., Smolyarova M., Harust Yu., Kryvosheiev K. Theoretical and legal analysis of the category” “financial security of the state”. *Asia Life Sciences*. Supplement 21 (2). 2019. P. 102-110 (Scopus)
2. Nekrasov V., Mel'nyk V., Kryvosheiev K., Kiiashko Yu., Yemets O. Interaction of law enforcement authorities as the basis of effective combating economic crime. *Revista Turismo: estudos & praticas*. 2020. № 3. P. 73-82 (WoS).
3. Kryvosheiev K. O. Prospects for the functioning of a single law enforcement authority that ensures financial security of Ukraine. Fundamental and applied researches in practice of leading scientific school (Canada). 2020. Volume 39. Number 3. P. 44-47.
4. Кривошеєв К. О. Адміністративно-правові засади діяльності податкової міліції як суб'єкта фінансової системи України, що забезпечує економічну безпеку держави. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 6. С.270-274.
5. Кривошеєв К. О. Правові засади формування системи фінансової безпеки в Україні. *Правові горизонти*. 2019 № 14. С. 60-68
6. Кривошеєв К. О. Фінансова безпека країни: теоретико-правовий аналіз. *Правові горизонти*. 2018 № 12. С. 28-34
7. Кривошеєв К. О. Адміністративно-правовий статус єдиного правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 5. С. 53-61.
8. Кривошеєв К. О. Правоохоронні органи як суб'єкти забезпечення фінансової безпеки України. *Держава та регіони. Серія «Право»*. 2020. № 3. С. 62-69.
9. Кривошеєв К. О. Адміністративно-правові основи створення єдиного правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку України. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2020. № 3. С. 16-24.

10. Кривошеєв К.О. Забезпечення фінансової безпеки в країнах Західної Європи. *Актуальні проблеми національного законодавства: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Кропивницький, 28 листопада 2019 року).*

11. Кривошеєв К. О. Основні ризики та загрози фінансовій безпеці України. *Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Суми, 21-22 травня 2018 р.).*

12. Кривошеєв К.О. Особливості централізованого підходу організації органів державної влади і управління у сфері забезпечення економічної та фінансової безпеки Французької Республіки. *Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Суми, 21-22 травня 2019 р.).*

13. Кривошеєв К.О. Правова основа створення єдиного правоохоронного органу забезпечення фінансової безпеки України. *Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Суми, 21-22 травня 2020 р.).*